

I 25 GODINA NAKON RATA, I DALJE SE NE POŠTUJU PRAVA SVIH ŽRTVA RATNOG SEKSUALNOG NASILJA

(18. Juni 2020.) Međunarodni dan borbe protiv ratnog seksualnog nasilja ne smije biti obilježen samo deklarativnim izjavama podrške za preživjele. Potrebni su konkretni koraci ka unapređenju njihovih prava, kako od strane nadležnih vlasti, tako i od strane cjelokupnog društva.

Prema podacima Ujedinjenih naroda, između 20.000 i 50.000 žena i muškaraca je silovano ili seksualno zlostavljano u toku rata 1992-1995 godine u Bosni i Hercegovini. Iako je u BiH načinjen znatan napredak u odnosu na zemlje iz okruženja, brojne prepreke sprečavaju preživjele da traže i ostvare svoja prava. Postavlja se pitanje – zašto i 25 godina nakon rata preživjeli ratnog seksualnog nasilja se susreću sa sistemskim problemima kojima nije dovoljno i adekvatno pristupljeno od strane onih koji to mogu riješiti?

Stigma koju nameće društvo, posljedice nezaliječenih ratnih trauma, nedostatak informacija o tome kako da postupaju kroz pravni proces i pristupe pravima, nedostatak sredstava da plate pravnu pomoć, te činjenica da počinitelji zločina još uvijek uživaju slobodu, samo su neke od prepreka koje odvrćaju preživjele od toga da govore o zločinima koje su pretrpjele, kao i da ih prijave. Tome svjedoči i poražavajući podatak da na svakih 15 do 20 slučajeva ratnog seksualnog nasilja samo jedan slučaj bude prijavljen.

Međutim, čak i kada se odvaže na to da pravdu traže sudskim putem, preživjeli se susreću sa problemima kojima je uzrok često usloženi i nefunkcionalni sudski sistem u BiH, koji nedovoljno štiti prava i dignitet žrtava. Iza toga stoje političke blokade i nedostatak resursa – što dovodi do toga da žrtvama nije obezbijeđen potpun i efikasan pristup pravdi, istini i reparacijama. Upravo ova tri elementa su obaveza Bosne i Hercegovine prema žrtvama ratnog seksualnog nasilja, u skladu sa međunarodnim pravnim aktima koji su u bh. Ustavu. Poštivanje ovih prava ima za cilj da zaštiti žrtve koje su prošle nezamislive traume i da im pomogne da izgrade novi život.

TRIAL International već dugi niz godina radi na poboljšanju situacije preživjelih i unaprjeđenju njihovih prava, zalažući se za sistemski rješenja. Pružili smo pravnu podršku za 36 preživjelih ratnog seksualnog nasilja, a kao rezultat našeg rada 9 počinitelja odgovara za počinjene zločine. U sklopu naših radionica o problemima sa kojima se susreću preživjeli, educirali smo preko 170 sudija, tužitelja, saradnika i advokata, gdje smo značajan napredak imali u eliminaciji stigmatizacije žrtava tokom suđenja. Na osnovu naših inicijativa i zagovaranja, kroz državni zakon osigurali smo preživjelima mogućnost besplatne pravne pomoći za zahtjeve naknade štete pred državnim sudom. Pored toga, zahvaljujući našem radu i zagovaranju počela se dosuđivati i naknade šteta za zločine koje su žrtve preživjele u sklopu krivičnog postupka. Kada smo iscrpili sve pravne mogućnosti na državnom nivou, u dva slučaja smo pravdu tražili i na međunarodnom nivou, pred UN Komitetom protiv torture (UN CAT) i UN Komitetom za eliminisanje diskriminacije žena, što je do sada rezultovalo i odlukom koja je presedan UN CAT-a u korist preživjele. Također, zahvaljujući našem angažmanu u proteklim godinama usklađena je definicija silovanja i seksualnog nasilja u skladu sa međunarodnim standardima.

Unatoč značajnom napretku posljednjih godina, problemi sa kojima se susreću preživjeli i dalje često ostaju u sjeni. Na svim pojedincima, organizacijama i institucijama koje mogu djelovati je da šire

TRIAL International je nevladina organizacija koja se bori protiv nekažnjivosti međunarodnih zločina i podržava žrtve u njihovoj potrazi za pravdom.

Organizacija pruža pravnu pomoć, podnosi slučajeve, razvija lokalne kapacitete i zagovara agendu ljudskih prava

svijest o potrebi poštivanja njihovih prava, naročito kako bi pomogle u borbi protiv nekažnjivosti počinitelaca ovih okrutnih zločina, i kako bi se eliminisala stigmatizacija, a što bi žrtvama vratilo povjerenje u pravosudni sistem ali i cjelokupno društvo, te dalo hrabrost da zahtjevaju pravdu i traže svoja prava.

Kontakt:

Amina Hujdur

a.hujdur@trialinternational.org

+387 33 219 873

+387 66 898 918

trialinternational.org

TRIAL International je nevladina organizacija koja se bori protiv nekažnjivosti međunarodnih zločina i podržava žrtve u njihovoj potrazi za pravdom. Organizacija pruža pravnu pomoć, podnosi slučajeve, razvija lokalne kapacitete i zagovara agendu ljudskih prava